

Huidhonger

Het was zondagmorgen; na de preek improviseerde de pianist en tussen de noten kwamen regels uit een liedje van de band BLØF de kerk in.

‘Lief, ga dan mee, en omarm me...’

Ik had gepreekt over de struikeltekst ‘Wat God heeft verbonden, mag een mens niet scheiden’ (Marcus 10: 9), gewoon omdat het op het rooster stond. Zelf al meer dan tien jaar gescheiden vertelde ik over datgene wat vanaf de preekstoel niet zo vaak aan de orde komt: tekortschieten in je relatie en niet verder kunnen.

De pianist raakte een gevoelige snaar. Hij raakte eigenlijk de kern: het draait allemaal om omarmd worden. Die kern wordt ook geraakt in de rest van dat gedeelte uit Marcus: ‘Maar al bij het begin van de schepping heeft God de mens mannelijk en vrouwelijk gemaakt; daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich hechten aan zijn vrouw, en die twee zullen één worden, ze zijn dan niet langer twee, maar één.’ (Marcus 10: 6-8) Of het nu gaat over een man en een vrouw, twee mannen, twee vrouwen, het draait om overgave die samenhangt met een keuze om het leven met elkaar te delen, en om trouw te zijn.

Intimiteit missen

Als je single bent – nooit getrouwd, gescheiden of door de dood je lief kwijtgeraakt – kun je intimiteit missen. De intimiteit van het delen van het dagelijks leven en de woordeloze en vanzelfsprekende aanwezigheid van een ander lichaam. Je mist de intimiteit van de keuze voor één ander en het je met huid en haar aan iemand overgeven. Ooit leerde iemand me het prachtige woord ‘huidhonger’: mijn huid wil aanraken en aangeraakt worden. Het gemis van intimiteit is niet voorbehouden aan singles – het kan er ook zijn binnen een relatie. Twee mensen die elkaar niet meer kunnen vinden, die langs elkaar heen leven. Lichamen die niet meer met elkaar vertrouwd zijn, of seksualiteit die stokt. Intimiteit is een gebied waar ook veel onuitgesproken mis kan lopen. En erover praten is vaak moeilijk.

Een andere aanraking

De mens is niet bestemd om alleen te leven – zo lezen we dat in Genesis. En alleen ben ik ook niet, al ben ik single; ik ben met velen verbonden, op verschillende manieren. Er is de onvoorwaardelijke band met mijn kinderen (die ook boven de vijftien gelukkig nog van een flinke hug houden) en er zijn vriendschappen die

ongelooflijk waardevol zijn. Waarin ik me blootgeven kan en vertrouwen leer, waarin ik mezelf herken en schaamte overwin, waarin ik leer geven zonder aarzeling en afstemmen op wat er in een ander omgaat.

Er zijn mensen die me aanraken en omarmen, maar in de liefdevolle omarmingen waar mijn leven rijk aan is, is er een stukje van mij dat niet wordt aangeraakt. Letterlijk is dat zo. Ik kan best uit de kleren gaan in het gezelschap van anderen, in de sauna of in mijn eigen badkamer. Maar dat is wat anders dan naaktheid die de naaktheid van een ander raakt. Het woordeloze ‘zijn’ van die naaktheid raakt een andere laag in mezelf dan vriendschap. Het is ‘oer’ en niet méér maar anders dan andere diepe verbindingen.

Het gaat over iemand die dag aan dag bij je wil horen. Van het wakker worden met het ochtendlicht tot je je ogen weer dichtdoet, en ook in de tijd ertussenin is er een lichaam dat het jouwe raakt, een leven dat het jouwe raakt. Als single ben ik niet alleen, maar ik mis wel de ervaring van één worden met een ander, van overgave, van helemaal blootgeven. Iemand om tegenaan te liggen in

Mijn huid wil aanraken en aangeraakt worden

bed. De kus van een geliefde die verleidt tot nog meer huidcontact.

Het Hooglied vertelt vrijuit over het verlangen naar het lijf van een ander, over het gemis en het genieten. Het is ironisch: God gaf ons de ander, de liefde, maar daarmee tegelijk ook dat onuitroeibare verlangen. Dat je zo kan kwellen als er geen ander is om vast te houden en mee te delen wat je hebt en meemaakt.

Onbenoemd

Als er geen partner is met wie je leven en lichaam deelt, dan blijft het lijf vaak onbenoemd. Woorden die over lijfelijheid gaan, die benoemen wat er mooi of aantrekkelijk aan je is, ontbreken, of klinken al snel grensoverschrijdend. Ook de taal houdt de kleren aan, raakt de huid niet. Om in vriendschappen, contacten met collega’s en het omgaan met gemeenteleden zuiver te blijven moet dat ook. Ik trek geen hobbezak aan die alles verhuult (hoewel

mar
2018

je de toga op zondag wel zo zou kunnen beschrijven), maar het lichaam en het verlangen om aangeraakt te worden moeten wel voldoende bedekt blijven.

Hoe kan een mens warm worden als hij alleen is, vraagt Prediker zich af. Het is beter met z’n tweeën te zijn, adviseert hij, want dan houdt de één de ander warm. Een wijs, maar soms ook onmogelijk advies. Is dat andere lichaam er niet, dan heb je nog wel het verlangen. Op zoek gaan naar een partner geeft geen garantie op succes. Het kan wel leiden tot krampachtigheid en het gevoel, dat je het aan jezelf te wijten hebt dat je alleen bent.

Gemis dat niet zomaar opgelost kan worden, wordt ook niet door God opgevuld. ‘Iedere nacht verlang ik naar U o God, ik hunker naar U met heel mijn ziel’ is de tekst van een Taizé-lied waarbij ik in gedachten de reactie van een single vriendin hoor. ‘Ik hunker wel naar iets anders als ik ’s nachts wakker lig’, zegt ze dan. Ik snap wel wat ze bedoelt... God is geen stoplap voor onze leegte. De Eeuwige omgeeft het gemis en is erbij,

zonder op te vullen wat zo bij ons menselijke, lijfelijke leven hoort.

Aandacht voor je lijf

Gemis kan niet zomaar opgelost worden. Maar het lijf verdient wel aandacht. We hebben het van God gekregen tenslotte. God werd zichtbaar in een mens, de Eeuwige werd lichaam. Het is niet te vatten en tegelijk is het houvast: het goddelijke is lijfelijk.

Raak mensen aan en laat je aanraken, want dat is een basale behoefte. Als een omhelzing je niet vanzelf overkomt – bij gebrek aan aanrakerige vrienden, kinderen, familieleden – laat je dan masseren, ga de tango leren dansen of ga naar de sauna. Je lijf heeft ook aandacht nodig; vergeet niet dat het er is. Een mens kan niet zonder de ervaring omarmd te worden.

Rebecca Onderstal is predikant te Houten. Ze schreef onder andere het boek *Mooi niet alleen*, over de moeilijke en de positieve kanten van single zijn (Ark Media, 2016).